Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом

РІК III. ЛЬВІВ, 28. ЧЕРВНЯ 1929. Ч. 12.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, . пов. Чекове конто П. К. О. 153.. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол. чвертьрічно; 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Аргентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, І. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься
у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95, І. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься
в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Загальні Збори.

В суботу, дня 15. червня відбулися у Львові четверті Загальні Збори Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами. В зборах взяли участь о. мітрат Базюк, сен. В. Децикевич, управитель Експозитури Еміґраційного Уряду д-р В. Вишинський, представники кружків в Станиславові, Тернополі і Самборі, та члени товариства. Як гість явився на зборах д-р Кібзей з Детройту в Зєдинених Державах Америки.

Збори відкрив президент товариства дир. М. Заячківський, витаючи зібраних гостей і членів та вказуючи на ті досягнення, які зробило товариство протягом останнього року.

По відчитанні протоколу з останніх Загальних Зборів ред. З. Пеленським, забрав слово секретар товариства д-р В. Константинович, який зложив основний звіт з діяльности товариства.

Справоздавець цифрами доказав, що діяльність товариства з кожним місяцем зростає. Є це доказом, що суспільність зрозуміла інтенції товариства, що вона відноситься до нього з повним довірям і що українські еміґранти спішать за порадами перед виїздом не до якихсь покутних аґентів, лише до своєї інституції. До цього причинилося заснування нових кружків товариства в числі 8, як також впливи орґану товариства „Український Еміґрант“, який товариство висилає ріжним культурним і економічним установам і тим робом інформує широкий загал про еміґраційні справи.

Крім цієї діяльности на терені краю товариство навязало тісні взаємини з усіма осередками української еміґрації на цілому світі. Як ціль присвічувала думка, щоби скрізь, де українська еміґрація виступає в більших скупченнях, повставали ідентичні товариства, яких завданням була би охорона еміґранта по його прибуттю на чужу землю. Під тим оглядом товариство виробило основний плян цілої мережі орґанізацій за кордоном, але переведення цього пляну не може бути зараз зреалізоване й вимагає основної підготовки.

До дальшої діяльности товариства треба зараховувати участь в еміґраційному курсі, уладженім у

Вейгерові на Поморю заходами Еміґраційного Уряду, в якому взяло участь сімох кандидатів з рамени Т.О.Н.У.Е. З рамени нашого товариства ввійшов президент М. Заячківський в склад Еміґраційної Ради. Відпоручники товариства входили в склад Міжсоюзної Ради товариств опіки над еміґрантами, а також в склад кооперативи „Еміґраційний Дім“ у Львові.

У найблизчому пляні товариства на біжучий рік стоять такі справи, як отворення нових кружків в деяких містах та інформаційних бюр передовсім в Станиславові, Самборі та Луцьку, видання українсько-еспанського самоучка, видання популярної книжечки для еміґрантів про Канаду і другої книжечки про Арґентину, а врешті здійснення бодай в частині пляну орґанізації закордонної еміґрації. В першу чергу мали би бути основані товариства опіки над еміґрантами в Парижі, Берліні і Буенос Айрес, а також кольонізаційне товариство в Канаді.

Дотеперішні успіхи кажуть товариству вірити, що всі ці пляни є до здійснення. Перші леди проломані. Суспільність отрясається з байдужности, починає уважніше слідити еміґраційний процес, а самі еміґранти інакше дивляться на спроби виїзду, як досі. Зростає теж гурт еміґраційних діячів, до освідомлення котрих в немалій мірі причинилося також товариство чи то шляхом пропаґанди в пресі, чи самою своєю працею. В товаристві чи на еміґраційних курсах ним уладжених, а таких курсів було досі два, виховалися перші службовці кружків, які вести можуть вже самостійну інформаційну службу.

Одним словом, апарат наладнаний і праця може спокійно далі розвиватися.

Другим з черги складав звіт іменем контрольної комісії радник П. Берест і по сконстатованні правильности, поставив внесок на уділення абсолюторії управі.

Перед приступленням до дискусії над звітами, забрав слово управитель Експозитури Еміґраційного Уряду д-р В. Вишинський.

Представник уряду підніс діяльність і заслуги Т.О.Н.У.Е. в ділянці опіки над еміґрантами. Ці заслуги стоять на тій самій височині, що і інших товариств, які ділають на терені нашого краю, а саме польського і жидівського товариства опіки над еміґрантами. Між цими товариствами була весь час льояльна співпраця і гармонійна кооперація, що лише виходило на користь еміґраційній справі. Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами взяло теж участь в акції будови а радше придбання Еміґраційного Дому, за що йому належиться слушне признання. Промовець закінчив побажаннями успіхів в дальшій праці товариства.

Опісля зібрані приняли одноголосно внесок контрольної комісії на уділення абсолюторії уступаючому виділові і вибрали скрутаційну комісію в складі проф. Боднара з Тернополя і радн. П. Береста для вибору чотирох членів управи, двох заступників і трох членів контрольної комісії.

В дискусії забирали голос п. Рудий, делеґат кружка в Самборі, в справі, щоби давати членам товариства безплатно „Українського Еміґранта“ і українсько-анґлійський самоучок, п. Ковальський делеґат кружка в Станиславові в справі діяльности цього кружка, д-р Говикович, д-р Константинович і інші.

Опісля президент М. Заячківський зложив подяку управителеві Експозитури Еміґраційного Уряду д-рові В. Вишинському за його прихильне віднощення до справ Товариства Опіки над Україн-

В Канаді склепарем.

Розповідаю це длятого, щоби хто міг з цего дещо навчитися, та щоби не тратив надії на лучше тоді, коли йому тяжко приходить.

Мій батько був бідним господарем в селі Делаві, коло Галича й не міг мені дати вищої науки, — я ходив лише до сільської школи в Дубівцях, бо в нашім селі школи не було. Батько помер, коли я мав 17 літ, оставив нас пятеро дітей і маму, яка часто занепадала на здоровлю. Я був найстарший, отже мусів працювати у господарів, за смішно малу ціну й помагати мамі утримувати дітей. Мали ми чотири морґи поля, але було двісті „ринських“ довгу, які треба було платити довжникам; Дністер навідував нас часто своїми повінями. Я оженився і за жінкою прибуло мені лише пів морґа поля.

Господарити не було на чім, жилося бідно, а коли в нашім селі заложили кооперативну крамницю, я став в ній за робітника, за шість „ринських“ в місяць. По кількох літах праці в крамниці, набрав я досвіду як її провадити. Позичив троха грошей у добрих людей і заложив свою крамницю. Якось жилося... Але дав Бог троє діточок і я став думати про Канаду, про яку чув з листів від наших людей, які були в Канаді й писали, що це новий край і в ньому можна мати даром землю, ліс та пасовисько. Жаль було покидати рідне гніздо, своїх приятелів, між якими був я членом у громадській раді та членом церковного комітету, але що було робити, біда гнала до Канади, а „недостатки вигнали з хатки“, як каже наша приповідка. Продав я свою „дедину“ і поїхав до Канади, а що грошей на подорож мені не ставало, то один мій приятель, що також їхав зі мною до Канади, а мав дещо більше грошей, як було треба йому на подорож, позичив мені сто „ринських“ а другий мій приятель позичив мені пятьдесять „ринських“. Довг той я віддав їм давно зі щирою подякою. Подорож була тяжка, бо вітри віяли по морі.

В марті 1906 р. приїхав я до Вінніпеґу. Чужий край, чужі люде, інакші обставини, інакші вимоги, чужа мова, пригнобили мене, але я не подавався. Я все вірив, що удасться якось уладити життя. Коли повесніло я поїхав на гомстед, на Паплярфільд, що лежить вісімдесять миль на північний захід від Вінніпеґу. Фарма камениста, з корчами та млакою, але щож робити, тут така околиця. Жию на

ськими Еміґрантами, зокрема підніс його незаперечені заслуги в справі улаждення у Львові дому для еміґрантів. Висказав врешті побажання і надію, що це відношення полишиться і надалі.

Опісля предложив Загальним Зборам внесок управи товариства, щоби висказати повне признання секретареві товариства д-рові В. Константиновичеві за його безінтересовну, повну посвяти працю для товариства.

Збори привитали цей внесок оплесками і одноголосно затвердили.

Від імені скрутаційної комісії радн. П. Берест оголосив вислід голосування. Одноголосно вибрано як членів: о. мітр. О. Базюка, о. кан. Д. Садовського, дир. І. Сполітакевича і д-ра В. Константиновича, як заступників: дир. О. Костика і інж. Р. Сенишина. До контрольної комісії вибрано: дир. О. Саєвича, дир. М. Лазорка і радн. П. Береста.

Опісля д-р В. Константинович поставив внесок на уділення управі товариства мандату в ціли заснування товариства опіки над еміґрантами в Буенос Айрес і Парижі. Внесок одноголосно ухвалено.

Ред. І. Івашко підніс справу товариства опіки в Берліні та кольонізаційного товариства в Канаді, о. мітр. О. Базюк справу духовної опіки над еміґрантами у Франції і звернувся з апелем до представника уряду, щоби він ту справу порушив перед відповідними чинниками.

Представник Експозитури Е. У. д-р В. Вишинський обіцяв в тій квестії поміч і на місці дав певні інформації.

На тім вичерпано порядок нарад і президент М. Заячківський замкнув збори дякуючи присутним за участь та за довіря для управи товариства.

* * *

УКОНСТИТУОВАННЯ НОВОЇ УПРАВИ.

Дня 21 червня ц. р. відбулося перше засідання уступаючої управи і уконституовання нової. Вибрано: президентом дир. М. Заячківського, І. віцепрезидентом о. мітр. О. Базюка, II. віцепрезидентом сенатора В. Децикевича, секретарем д-ра В. Константиновича, заступником ред. З. Пеленського, скарбником дир. І. Сполітакевича.

До Ревізійної Комісії увійшли: дир. О. Саєвич, дир. М. Лазорко і радн. П. Берест.

Жидівська кольонізація на Україні.

Кольонізація України жидівськими хліборобами не нова. Вже за часів царату російський уряд, бажаючи позбутися з міст певної скількости жидівського елементу, намагався їх поселити на ріллі і утворив тим робом 36 жидівських кольоній на 110 тис. гектарів землі.

Ця кольонізація не дуже вдалася. Жидівський елемент зжитий з містом, без знання хліборобської культури, ніяк не міг зжитися з новими умовинами життя. Скоро знеохочувався і назад тікав до міст і містечок, де збільшував кадри дрібних торговців і промислових робітників. Частина еміґрувала в чужі краї, так що на ріллі остала лише мала скількість жидівських кольоністів.

Більшовицька революція на Україні і новий лад опертий на скасуванні приватної власности, в тому числі ріжних промислових підприємств, викинув по містах і містечках України цілі фаланґи жидівського населення без варстатів праці. Сотки пахтярів, що мали заробіток при дворах і фільварках дідичів, втратили цей спосіб заробітку, бо двори й

ній і досі і маю виробленої землі не більше як десять акрів, інші наші ґазди мають більше виробленої землі — а нас тут около сто родин, що поселились тут тоді, коли і я, деякі трохи пізніше.

Не пригадую собі, чи мав я якого цента тоді, як осів на фармі. Памятаю добре, як будував я буду, що мала бути хатою, як зносив до купи на плечах сирі осики, як „латав“ дах, як перші грядки робив.

Тяжкі то були часи на початках на фармі. Як тепер пригадаю собі, то трясуся від них більше, як тоді, коли переживав їх. Найблизче наше місто було Тюлон, сорок і вісім миль на схід від мене. Просторонь була поросла дрібним, осиковим лісом, корчами та мочарами і треба було пішки йти до того містечка то за одним то за другим, бо тягла свого не було. Аж пізніше зі своїм шваґром купили ми спільно пару биків і віз, але аж тоді, як уже заробив дещо грошей. Вісім літ ходив я на ріжні роботи на залізничу дорогу, то до фармерів; де міг роботу дістати, там робив, бо треба було. Нераз ходив пішки аж до Вінніпеґу вісімдесять миль звідси, а навіть дальше, бо аж за Моріс, що лежить сорок миль дальше за Вінніпеґом на полудне.

Багато разів робив я в Норсес, двацять миль звідси у жидів, що тут поселилися на державних землях, про яких говорили, що їх барон Гірш спомагає грішми; я діставав пятьдесять центів на день, а лише деколи платили при корчуванню троха більше. Але то вже пізніще. Тепер там нема ані одного жида на землі. Поросходилися кудись і занялися чимсь іншим; а було їх там у той час кількадесять родин. Земля їх стоїть тепер пусткою. Інші наші поселенці ходили пятьдесять миль звідси різати корти до Плейс Гому, по сорок центів від корта. Такі то були наші гаразди...

Десь около 1912 р. нам троха полекшало в цій околиці, а то тому, що „Сіенар“ став будувати тут залізничу дорогу. Залізничий насип перетинав мою фарму і коло моєї хати були розложені намети, де ночували робітники і контракторські коні. Я робив деколи при насипі дороги й дещо заробляв, а моя жінка прала робітникам сорочки і також заробляла шість, а часом десять долярів на тиждень; деколи продавала до кухні в наметах, молоко і масло і також дещо з того приходило до хати. Це мене поратувало, я поплатив деякі довги, що мав і дещо грошей заощадив.

фільварки скасовано а землю розділено між селян. Мандрівні крамарі, що їздили по селах і вимінювали промислові вироби на середники прохарчування, теж мусіли припинити свій заробіток, бо звязки між селом і містом на Україні пірвалися. Безліч дрібних купчиків, лавочників, полатайків, між якими жидівське населення творило переважаючий відсоток, також втратили дотеперішню змогу заробітку, бо торговлю і промисл знаціоналізовано, зрештою економічна анархія перших років поставила ті тисячі в безвихідне положення.

Уряд України мусів підшукати шляхи, щоби ратувати цей елемент. Рішив відтяжити міста й містечка шляхом переселення зайвого балясту на рілю. Рішено скольонізувати жидами незаселені ще простори українського степу, головно над Чорним Морем і Крим.

Спершу цією справою займався сам уряд, опісля за його дозволом спеціяльне кольонізаційне товариство „Озет“.

По звідомленням радянської преси на основі державного пляну поселено на Україні 8.896 жидівських родин, поза пляном 10.000 родин, крім цього на Кримі 542 родини. Надто заповіджено переселення на ріллі 600.000 жидів на Україні і 15.000 жидівських родин на Кримі.

На одно жидівське господарство після пляну припадає 10 до 15 гектарів землі. Цілий цей експеримент фінансує уряд на спілку з жидівським товариством Аґро Джойнтом з Америки, яке виасиґнувало на ту ціль поважні міліони.

Жидівська кольонізація на Україні це свого роду експеримент. Його ціллю відтяжити міста й привчити жидівське населення хліборобства. Чи це вдасться, годі сьогодні щонебудь певного сказати.

Одно можна сьогодні ствердити, а саме, що такі спроби вже нераз бували, але успіхи були дуже марні. Жидівський елемент по своїй психіці купецький. Цілі століття складалися на виплекання у жидів купецького хисту й тому жиди ніколи хліборобами не були. Ось чому не вдавалися кольонізаційні жидівські спроби в Арґентині, Бразилії, Канаді, ось чому так пиняво йде кольонізація Палестини, котра пожирає великі грошеві вклади. Факти ствердили, що жид на рільного кольоніста не надається.

Ця сама доля мусить стрінути також жидівську кольонізацію на Україні. Тут виявить себе ще одна перешкода, а саме, що ця кольонізація обниматиме не один компактний простір, лише розкинена буде в ріжних місцях. Тому тяжше їй буде видержати конкуренцію українського хлібороба, якого традиція так сильно звязала з землею, що він все дивитися буде заздрим оком на небажаного, чужого сусіда. Зокрема тоді, коли він сам починає відчувати голод землі і його самого хочуть переселювати, але аж на Сибір.

До справи кольонізації не можна підходити лише з політичних мотивів. Інші мотиви грають тут передову, сутєву ролю і їх ніяк не можна поминути чи злегковажити.

І тому далеко доцільнішим був би плян радянського уряду, якби був відразу вибрав інші простори, більш компактні, без оправданих чи неоправданих ривалізаційних традицій. На терені Радянського Союзу тих теренів багато (прим. Сибір). Тоді жидівська кольонізація була би доцільніша і мала би більше реальних виглядів, як на перелюдненій і винищеній війною Україні. За цим промовляє сенс еміґраційної льоґіки, бо льоґіка в еміґрації це її основа.

Коли це діялося, — не пригадую собі добре, котрого це було року, я з кумом Олексою Кидиком, який тепер живе в Гадашвілю, порадилися заложити крамницю. Пішли ми оба до Вінніпеґу накупити товарів. Ми оба не знали анґлійської мови, щоби розпитати в кого купити можна товари, тож походили два дні по Вінніпеґу, а на третій день вернули з нічим до дому. Ідучи по дорозі через Інвуд, ми повернули до жида Перлеса, який мав тут крамницю і розповіли йому, чого ми ходили до Вінніпеґу. Він нас вислухав, подумав і продав нам деяких товарів зі своєї крамниці, за що ми заплатили йому триста шістьдесять долярів готівкою. На другий рік я сплатив овому спільникові його частку з крамниці і сам став крамарем у Паплярфілді. У тім часі я дістав також почту, за яку уряд платив мені сто долярів в рік. Не було чим їхати, то я носив почту на плечах з Брод-Валею, що лежить сім миль звідси. Нераз треба було по коліна, а навіть вище брести у воді і нести на плечах листи у мішку й інші клунки.

Була це тяжка праця, але що було діяти. Я твердо вірив, що колись буде краще.

Крамницю провадити в Канаді є трудніше як в Старім Краю, бо тут треба давати більше на кредит і це крамаря заводить у довги і допроваджує до банкроцтва. Але я це зрозумів в кілька місяців, як почав торговлю й уникав цего, о скільки було можливо.

Крамницю проваджу старанно, доходи і розходи точно записую, на кредит стараюся в маґазинах не брати, а коли беру, то так, щоби до трицять днів зложити там гроші; бо проценти, які я маю платити за товари компанії по трицятьох днях від мого кредиту, волю дати покупцям при опусті ціни на товарах.

Ніколи не роблю так, щоби перебігати інших двох склепарів, що є тут у містечку. А коли підупадає крамниця, тоді ратуюся в той спосіб, що менше даю на кредит і стягаю довги з моїх покупців. Коли торговля не йде так, як могла би йти, я не злощуся і поводжуся спокійно. Своїм покупцям стараюся давати добрі товари і добру вагу. В непотрібні розмови не заходжу, а коли чую, які нарікання одних на других, як то звичайно люди мають навичку говорити, в такі річи не втручуюся і не доношу тим, до яких та розмова відносилася.

За Божою помічю маю нині три фарми, які не вартують багато, бо каменисті, не орані, але три-

Лист з Франції.

Редакція наша одержала листа такого змісту:

„Вчора їздив я до міста Сеґре, щоби побачитися з тамошніми українськими еміґрантами, які працюють по копальнях. Коли вони довідалися, що я приїхав, збіглися до мене, обступили й почали розповідати про своє життя.

Вже сам їх вид зробив на мені прикре враження. Одяг їх був понищений, брудний і по обличчах можна було пізнати, що вони живуть не в гаразді. Еміґранти почали нарікати на своє положення і просили, щоби я їм поміг звідтам вирватися.

Всі вони приїхали з околиць Ліська. Працюють по копальнях, 300 метрів під землею. На день заробляють 32 франки. Це рішучо не вистарчає на прожиток. Саме прохарчування коштує 17 франків у день, prання 1 франка, ліжко 65 сантимів, а з решти грошей, що їм лишаються, то вони мусять купити собі лямпу до копальні, яка коштує 35 франків, докупувати одяг і білля, покривати дрібні видатки та стягають ще їм за контракт.

З лямпою, яку кожний копальняний робітник мусить мати, наші еміґранти мають часами клопоти, доки не привикнуть з нею обходитися. Часами забудеться, поставить її в воду і знову мусить нову купувати і знову видати 35 франків.

На харчі видає український робітник, як вже вище сказано, 17 франків денно. Видає стільки лише з конечности. Бо що це за харчі? Вранці бере із собою каву або молоко з хлібом, в полудне дістають борщ з хлібом або зупу, картоплю і раз або два рази на тиждень 200 ґр. мяса. Попивають це водою.

Французький робітник далеко більше заробляє і через це кожної днини має мясо на обід і вечеру та ще на вино може спромогтися".

Подаючи це до відома, наш дописувач просить подати це до загального відома, щоби остерегти всіх, які їдуть на роботу до копалень у Франції.

Яке положення робітників-еміґрантів по копальнях у Франції, про це ми вже нераз писали. Свого часу подали ми вістку, що у Франції був зїзд еміґрантів з Польщі й на тому зїзді всі ці справи видвигнено на світло дня та винесено резолюцію в тім напрямі, щоби уряд поінтересувався положенням робітників та навіть обмежив еміґрацію до Франції.

Одно мусимо тут підкреслити. Вину у великій мірі поносять самі еміґранти. Ізза своєї несвідомости дають себе використовувати самі на кожному кроці. Ні один український робітник не належить до місцевої професійної орґанізації і через це всі здобутки дістає лише французький робітник, якого краще оплачують і він може добре жити. Через це французькі робітники відносяться до наших людей з погордою, не уважають їх своїми товаришами і їх це зовсім не болить, коли наш еміґрант бідує.

Друга річ, це недостача у Франції українського товариства опіки над еміґрантами. Ізза цього нашому еміґрантові-робітникові ніхто не дасть ради ні опіки, і він часто паде жертвою своєї неосвідомлености.

Вступайте в члени Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами.
Річна вкладка 6 зол.

маю їх на те, бо маю дітей і їм, колись можуть придатися на пасовисько. Крамниця з будинками вартує пару тисяч долярів, та деякий цент, як то кажуть крім цего калатається. Не є це великий маєток, але дякую Богові, що й цего майна я міг доробитися на старість.

Крамницю провадить тепер мій син Петро, а я проваджу почту. Синові показую з мого досвіду як треба робити, щоби було добре.

Переживав я також родинні прикрости. Жінка моя слабувала постійно чотири роки й нарешті відбула тяжку операцію на жолудок. Вже четвертий рік як вона по операції, але здоровля, як треба, не має. Старший мій син Степан, який помер тому два роки най з Богом спочиває, слабував кілька літ на якийсь „лупус"; казали лікарі, що дістав це на лици від урізання бритвою як голився. Їздив два рази до Рочестер, в Злучені Держави на операцію, коштувало багато грошей й надармо — помер, оставив жінку і троє малих дітей. І цими треба опікуватися, бо то невістка і внуки. Треба їм помагати, бо хто їм поможе як не я.

Дочка Марія віддана за учителя Володимира Костюка, що учителює тепер в Етельберті, Ман., а менший син Михайло, ходить до Високої Школи св. Павла у Вінніпеґу, бере десятий степень.

Переживалося також клопоти громадські. Пятнацять літ тому назад, як будували тут державну школу. Два роки наші громадяне не могли згодитись, котре вибрати місце під школу, перечились і перетягали матеріял з одного місця на друге. Вкінці вдалося мені їх переконати, щоби будувати школу в містечку. Школу тут збудовано і нині кожний видить, що тут її місце, бо в містечку якось вигідніше і краще виглядає.

Маємо тут також нашу українську греко-католицьку церкву, яку побудовано 1917 р. Я дарував один акр землі під церкву зі своєї фарми та спомагаю церкву чим можу. Якось, слава Богу і мені і людям нашим в цій оселі не йде дуже добре, але не йде надто зле. Коби люди мали до себе більше довіря і більше єдности, то було би краще.

Данило Торбяк.

Присилайте передплату!

Обмеження візду до Арґентини.

З огляду на зменшення запотребування на арґентинському ринку праці, рішив Еміґраційний Уряд обмежити від червня до серпня цего року еміґрацію з Польщі до цего краю. В місяці червні видавав Еміґраційний Уряд позволення на виїзд до Арґентини тільки жінкам до мужів, мужам до жінок, родичам до дітей і дітям до родичів.

Число еміґрантів, які в місяці липни дістануть позволення на виїзд до Арґентини буде дуже незначне.

Це зарядження є переходове і має бути відкликане, як тільки поправиться положення на арґентинському ринку праці. Остерігаємо еміґрантів, аби не їхали до Арґентини окружною дорогою, бо ні через Бразилію, ані через Уруґвай не дістануться вони до Арґентини.

Усі еміґранти, що мають пашпорти і бажали би їхати, нехай здержаться з продажю майна і приготованнями до дороги, доки це зарядження не буде відкликане.

Коли це зарядження буде відкликане дамо знати.

Здержання іміґрації до Мексика.

Мексиканський уряд видав розпорядок, що від 1 травня 1929 р. аж до відкликання забороняється іміґрацію до Мексика робітникв і ремісників всіх професій і всіх народностей. Мексиканські консулі, за границею одержали відповідний розпорядок що до способу уділювання, зглядно відмови, віздових віз еміґрантам.

Це обмеження іміґрації видав уряд внаслідок безробіття, яке збільшилося в Мексику від часу іміґраційних загострень зі сторони Зєдинених Держав Америки. До зросту числа безробітних причинилися також несприятливі господарські відносини і останні криваві повстання в Мексику.

Еміґрація до Чехословаччини.

Підприємства для експльоатації лісів на Закарпатській Україні зголосили в Польщі незначне запотребування на лісних робітників. При кінці місяця мая ц. р. виїхало туди 200 лісних робітників, переважно українців зі станиславівського воєвідства. Еміґраційний Уряд видав для цих робітників в українській і польській мові летючку, в якій подається найпотрібніші інформації цим робітникам.

Рекрутація до Еспіріто Санто.

В „Еміґраційному Бюлетені“ читаємо, що Еміґраційний Уряд розширив рекрутацію родин на кольонію в Еспіріто Санто в Бразилії на сокульський і острівський повіти білостоцького воєвідства і на повіти ґарволінський, пулавський, білгорайський і замойський люблинського воєвідства. Ця рекрутація буде переведена в рамах квоти (около 200 родин) усталеної вже на 1929 рік.

Українці на Кубі.

Скільки українців находиться на острові Куба, про це важко сказати. Знаємо лише, що в столиці острову, Гаванні, мешкає 500 українців з Галичини.

Українські еміґранти на Кубі, це жертви роботи злочинних аґентів. Виїхали вони туди зі старого краю в надії, що з Куби вдасться їм нелеґальним шляхом дістати до Зєдинених Держав, куди не могли виїхати наслідком іміґраційних обмежень. Намовили їх до цього несовісні аґенти, люде витратилися на далеку дорогу, а коли приїхали на місце, переконалися, що їх обдурили. Бо і до Зєдинених Держав їх не пускають і на місці ніякої роботи не можуть найти.

Українські обдурені еміґранти на острові Куба живуть в страшних відносинах. Засуджені на голод і злидні, хотіли би вертати до краю, але не мають грошей на дорогу.

Недавно, як доносять американські часописи, гаванська поліція перевела трус в одному з українських товариств. Арештувала притім 18 членів цього товариства. Яка причина арештування, нам невідомо. Деякі часописи подають, що це товариство перевозило нелеґально еміґрантів до Зєдинених Держав.

Відносини, в яких живуть наші еміґранти на Кубі повинні бути осторогою для тих, яким ріжні тайні аґенти радять туди їхати в надії дістатися до Зєдинених Держав. Є це обман, з яким треба рішуче боротися.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖАВИ АМЕРИКИ.

ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ.

На 1930 рік припадає черговий перепис населення в Зєдинених Державах. Уряд робить вже в тім напрямі приготовання, щоби цей перепис випав якнайсправніше.

Перший перепис населення відбувся в Зєдинених Державах в 1800 р. Він виказав 5,308.483 душ. Перепис в 1850 році виказав 23.191.876 душ населення, в 1900 році 75,994.575 душ населення, а в 1910 році 105,710.620 душ. Припускають, що перепис в 1930 році викаже яких 120 міліонів душ населення Зєдинених Держав Америки.

ОПЕКА.

В першій половині червня панувала в цілих Зєдинених Державах Америки велика спека. У Філядельфії температура була дійшла до 92 степенів, а в Ню-Йорку до 90 степенів Фаренгайта.

Дуже багацько людей розхорілося. Чимало забрали до шпиталю, а кількадесять померло, бо їх слабі серця не могли видержати надмірної спеки.

Згодом північно-західні провінції охолодили вітри. В деяких місцевостях по ночах були навіть значні приморозки, котрі одначе шкід не наробили.

КАНАДА.

НЕ БРАТИ ФАРМ НАД ГУДСОНСЬКИМ ЗАЛИВОМ.

Українські канадійські часописи остерігають наших фармерів, аби вони не брали ані фарм, ані гомстедів в північній Манітобі вздовж нового залізничого шляху від залізничої стації в Саскачевані Гудсон Бей до нового порту над гудсонським заливом Черчіл. Клімат над гудсонським заливом є гострий; зимніше там, як в інших околицях Канади. Цего року в місяці травні засипали сніжні заметілі на тому шляху два потяги, які везли робітників до праці при будові залізниці і треба було їх відгребувати. Зимне підсоння над гудсонським заливом не дозволяє розвиватися ні деревам, ні іншим рослинам, а ціла ця полоса краю має характер сибірської тундри.

Нову залізницю і порт Черчіл будується не на це, щоби цей край скольонізувати, але виключно на це, щоби скоротити дорогу зі західних канадійських провінцій до атлянтійського океану. Тому передовсім наші нові еміґранти не повинні в цих околицях брати ані фарм, ані гомстедів.

ПОСОЛ ЛУЧКОВИЧ В ОБОРОНІ СЕРЕДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ.

В часі парляментарних нарад в домініяльному соймі в Отаві забрав слово одинокий український посол М. Лучкович, щоби відповісти на закиди епископа анґліканського із Саскачевану. Згаданий епископ від довшого часу веде кампанію за обмеженням іміґрації з країв середущої Европи. У своїй промові назвав він еміґрантів зі згаданих країв „брудними й чісником смердячими“.

Проти цього дуже енерґійно запротестував посол Лучкович і дуже гостро заатакував епископа.

ПОПИТ ЗА ГОМСТЕДАМИ.

З початком цього року заняли поселенці в Канаді 400.000 акрів державної землі в 4 західних провінціях. Це означає зріст на майже 100.000 в порівнанні з попереднім роком. Цього року забрало гомстеди в Манітобі 136 осіб, у Саскачевані 9.994 осіб, в Альберті 1.277 осіб, а в Британській Колюмбії 96 осіб. Найбільше землі беруть люде в окрузі Принс Альберт у Саскачевані й на Піс Ривер в Альберті.

ВИГЛЯДИ НА ВРОЖАЙ.

Звіт канадійського „Бенк оф Коммерс“ виказує, що в цілій Канаді покінчено засіви. Останній дощ, який навістив головно Альберту, дає вигляди на гарний урожай. В Манітобі та Саскачевані переважала весною холодна погода, тому Альберта випередила ці обі провінції в розвою засівів. В Саскачевані зголошено навіть з деяких місць приморозки. На загал весною була погода холодна і мало дощів.

ЕПИСКОПСЬКЕ СВЯЧЕННЯ.

У перших днях липня відбудеться в Едмонтоні Альберта, церемонія свячення на епископа о. Василя Ладики, епископа-номіната української гр.-кат. церкви в Канаді. У святі візьмуть участь епископи Канади і Зєдинених Держав.

БРАЗИЛІЯ.

ЖОВТА ПРОПАСНИЦЯ.

Останнє звідомлення санітарного уряду в Ріо подає, що стан недужих на жовту пропасницю і осіб перебуваючих в шпиталях під лікарським доглядом виносить 20 осіб. З того числа двох пацієнтів виздоровіло, а один помер.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО.

Дня 26 березня відсвяткувала українська кольонія в Куритибі Шевченкові роковини великим концертом.

На концерт зложилися промови п. Стельмаха, реферат про Шевченка п. Кобилянського, деклямації старших і дітей та хорові пісні.

Концерт стягнув на салю велике число українських переселенців, які винесли гарне враження зі свята.

ОРҐАНІЗАЦІЯ ІМІҐРАЦІЙНИХ ВЛАСТЕЙ В БРАЗИЛІЇ.

Іміґраційні справи в Бразилії підлягають федеральному міністерству рільництва, промислу і торговлі, яке надає загальний напрям іміґраційній політиці Бразилії. Незалежно від цего поодинокі бразилійські провінції, як Сао Павльо, Мінас Джереас і інші, мають широку автономію в іміґраційних справах.

При міністерстві рільництва, промислу і торговлі істнує Дирекція залюднення, до якої належать всі справи звязані з іміґрацією і кольонізацією. В практиці одначе кольонізаційні справи підлягають властям поодиноких провінцій. *Федеральний уряд*, як такий, не має вже тепер власних теренів т. зв. „terras devolutas“, які надавалися би до кольонізації.

При Дирекції заселення функціонує т. зв. „Intendencia de Immigraçao“ з департаментом здоровля „Departamento Nacional de Saude Publica“. Ці власти переводять контролю приїзджаючих до Ріо де Жанейро іміґрантів-пасажирів III. і II. кляси, справджують документи, стан здоровля і т. ін. Контроля відбувається на кораблях, звідки перетранспортовується іміґрантів до іміґраційного готелю на „острові цвітів“, який находиться на острові в порті Ріо де Жанейро.

При „Intendencia de Immigraçao“ знаходиться в Ріо де Жанейро інформаційне бюро і посередництва праці, яке функціонує недостаточно. Тому держави, які мають численнішу еміґрацію до Бразилії (Німеччина, Італія, Польща) мають власні бюра інформації і посередництва праці. Такого українського бюра в Бразилії досі нема.

І в інших портах Бразилії, а передовсім в Сантос, Сан Франціско до Суль, в Ріо Ґранде, о скільки туди приїзджають іміґранти просто зі загряниці і не перейшли через остров цвітів, підлягають контролі федеральним іміґраційним інспекторам і місцевим санітарним, поліційним і іміґраційним властям.

АРҐЕНТИНА.

МІСЬКЕ БЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА ПРАЦІ В БУЕНОС АЙРЕС.

В Буенос Айрес, столиці Арґентини, недавно основано міське бюро посередництва праці. Завданням цего бюра є співділання і узгіднення діяльности інших анальоґічних бюр в столиці Арґентини, державного бюра посередництва праці, біржі праці при союзах працедавців і робітників, при суспільних товариствах і приватних бюр посередництва праці. Міське бюро буде виконувати контролю над концесіонованими зарібковими бюрами посередництва праці.

ФРАНЦІЯ.

ЗНИЖЕННЯ ЗАПЛАТ ЗА ПОДОРОЖ ДЛЯ РОДИН ЕМІҐРАНТІВ.

Від 15 червня ц. р. знижено тарифу за переїзд членів родин, які їдуть до своїх кормителів або їм товаришать на підставі візвання з Мисловиць, зглядно до Мисловиць, де міститься Французьке Бюро Роботодавців, а саме для: жінок, малолітних дітей, родичів, неповнолітних свояків о скільки вони є на удержанню робітника і не мають контрактів.

Ця тарифа за перевіз тих членів родини є така:

За дорослі особи вище 15 літ 322 фр.; за діти від 10—15 літ 292 фр.; за діти від 7—10 літ 187 фр.; за діти від 4—7 літ 167 фр.; за діти від 3—4 літ 37 фр.; за діти до 3 літ 12 фр.

Робітники платять 40 проц. коштів подорожі своїх родин, а роботодавці 60 проц. Один французький франк = 34 сотикам.

НЕ ПРИЙМАЄТЬСЯ НЕҐРАМОТНИХ ЖІНОК.

Еміґраційний Уряд комунікує, що при рекрутації жінок на виїзд на зарібки до Франції можуть бути законтрактовані виключно жінки, які уміють читати і писати. Жінки, які не уміють писати, можуть виїхати тільки в и ї м к о в о, наколи виїзджають до праці в то саме місце в товаристві членів родини, які уміють писати.

Т. О. Н. У. Е.

Дня 22 ц. м. перепроваджено в бюрі Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові провірку дотеперішньої діяльности та рахункових замкнень Начальником Рахункового Відділу Міністерства Праці та Суспільної Опіки *п. Кокошкевичем.*

Передаючи свої повновласти з рамени Міністерства Праці та Суспільної Опіки перевів згаданий делеґат конференцію із Президією Товариства в справі дотеперішньої діяльности та напрямних на будуче.

Після основної провірки книг, які головно відносяться до інформаційного відділу, редакції і адміністрації „Українського Еміґранта“ та видавництв Товариства, цей відпоручник удався до Еміґраційного Уряду, після чого задумує він перепровадити подібну провірку в анальоґічних інституціях в краю.

Президія Товариства, предкладаючи точний звіт зі своєї дотеперішньої діяльности, предложила рівночасно свої домагання до Міністерства Праці та Суспільної Опіки.

ХРОНІКА.

ДІЙМАЮЧА ШКОДА. З „Українського Хлібороба“, який виходить в Порто Уніон в Бразилії, довідуємося, що з днем 10 марта припинено навчання в колеґії Українського Союзу на протяг цілого року. Причиною недостача фондів та мала скількість учнів.

ТРАҐЕДІЯ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯ. На копальні в Гановер, Па., в Зєдинених Державах мала недавно місце катастрофа, якої жертвою впав український робітник Петро Хромчак. В часі клиновання стелі в підземному хіднику впала на його голову важка плита, так що він до кількох годин розпращався зі світом. Двох його помічників сильно покалічило. Хромчак, якому було щойно 34 роки, осиротив хору жінку та пятеро дрібних дітей.

ГЛЯДАЮТЬ СВОЇХ. Анна Л и ш т а к, із села Добряни, пов. Городок Ягайлон. (тепер мешкає у Львові) — пошукує свойого батька Микиту Л и ш т а к а, який в 1911 р. виїхав до Канади і від кільканацять літ не дає про себе жадної вістки. Останно перебував він в Сидней. Хто знав би про місце його побуту, або якінебудь відомости про нього, зволить ласкаво повідомити Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові, вул. Городецька ч. 95, І. Закордонні часописи просимо це передрукувати.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.